

D. I. SUCHIANU

Judy a ales teatrul...

Asta s-a întâmplat în 1950. Până atunci, timp de 26 de ani, jucase, cu rol de vedetă, în 37 de filme. Căpătase primul „Oscar” la 17 ani. Totuși, în 1950 își taie venele. Este scăpată de la moarte. Dar, supărată, rupe cu arta cinematografului și alege teatrul. Un teatru special. Un teatru al ei, inventat de ea, care nu seamănă cu al nimănui.

Numele de actriță e Judy Garland. A murit tinăra. N-avea decât 47 de ani. S-a sinucis de patru ori. De patru ori a fost smulsă din ghearele morții. A cincea oară, moartea a fost mai tare.

Așa dar, în 1950 alege teatrul. Concertele ei, recitalurile ei semănau întrucitva cu acelea pe care, la sfârșitul carierei, le dădea Marlene Dietrich. Dar semănau numai prin aceea că erau confidențe făcute unui public prezent dinaintea ochilor. Un fel de memorii povestite de la om la om. Dar Marlene făcea asta ca o completare, ca o încoronare a unei reușite depline în arta filmului și nicidecum ca o evadare sau ca o revanșă, ca o răzburare împotriva unei dezamăgiri. S-apoi, la Marlene confidențele erau romanțate. Povestea întâmplării din viața ei, și cîntecul erau ele însele eveni-

mente biografice. Judy Garland nu făcea așa. Ea cînta, și atîta tot. Dădea lungi concerte. Dar fiecare cîntec era o spovedanie în sine. Era mărturisirea unui sentiment al ei personal. Concertul era o piesă de teatru, cu multe personaje. Unul, era ea. Celelalte, erau publicul din sală. Publicul din Londra. Paris, New-York o adora. Recitalurile ei se lungeau adeseori cu cite o jumătate de ceas peste program. Ea voia (scrie unul din biografiilor săi, Noël Simsolo) „să se arate tuturor, să se explice în fața lor, să se încredințeze în miinile lor, ca să nu mai fie singură. Căci de îndată ce cortina de catifea se lăsa deasupra scenei, companionii ei de o seară se întorceau pe la casele lor, și idolul își regăsea singurătatea”.

Cîntecul ei nu povestea fapte. El se putea rezuma așa: Iată! Asta am simțit eu, atunci! *Atunci?* Cînd? Nu e nevoie să vi-o spun. Faptele sînt acelea pe care vi le veți închipui voi, ascultătorii mei. E foarte ușor să vi le închipuiți. Eu vă dau ce am simțit, trăindu-le. Vi le dau direct. Numai muzica, mai exact numai cîntecul, mai exact numai felul de a cînta un cîntec, poate zugrăvi direct o stare sufletească, fără să-i

In clișeul din pagina anterioară: Judy Garland în filmul „The Clock”
(Vincente Minnelli, 1945)
Sus: Cu Gene Kelly în „Piratul” (1947)

mai trebuia să fie fapte, întâmplări, evenimente. Un poet francez a scris un volum de versuri cu titlul „L'âme nue”. Asta este ceea ce cîntecele mele zugrăvesc. Ele vă dezvăluie, direct și nud, sufletul meu. Care nu există decît cînd e în mijlocul vostru. Cînd vă văd, vă simt, vă răspund. Fără voi, sufletul meu e stîns ca un mort.

La 17 ani ea cîntase (în *Urăjitorul din Oz*) un cîntec *Over the Rainbow* (Deasupra curcubeului, Dincolo de curcubeu), care timp de mai multe zeci de ani era cel mai cîntat dintre cîntecele din America. Acolo, o fetiță de 16 ani zicea „Undeva, dincolo de curcubeu, foarte sus, se află o țară de care am auzit vorbindu-se cîndva, într-un cîntec de leagăn. Dacă păsările se pot duce acolo, de ce nu m-aș putea duce și eu?”.

Cînd Judy Garland cînta la acele concerte (scrie biograful ei) — ea „arăta oamenilor din sală figura unei ființe supranaturale, sacre, pe care nimeni nu ar fi putut să o distrugă. Avea nevoie să se dea publicului pentru ca acesta să-i dea în schimb dreptul de a exista, rațiunea de a fi. Pe cînd cînta, obrazul ei se inunda de lumină, proiectînd-o în țara cea adevărată de dincolo de curcubeu”.

Judy Garland, la drept vorbind, nu se sinucisese niciodată, ci a fost pur și simplu asasinată. Omorîta de Hollywood, de socoliile comerciale ale patronilor, de ideologia poveștilor cinematografice optimiste, antidot contra depresiunii, crizei, cu exaltarea energiei tinere americane, cu fata care pleznește de sănătate și de voie bună, „The girl next door”, fata de peste drum, iscusită, veselă și zgomotoasă. Într-un cuvînt, Judy a fost victima acelei spețe inferioare de comedie muzicală, foarte diferită de cea bună, care există și ea. Judy Garland, rupînd cu filmul, a apucat taurul de coarne și s-a războit cu comedia muzicală folosind chiar armele acesteia: cîntecul. Și transformîndu-l. Din mijloc de recreație, de amuzament și de mesager al beatitudinii americane, Judy a făcut din el o spovedanie de confesional și un personaj de piesă de teatru. O piesă unde restul personajelor erau oamenii din sală, care simțeau, fascinați, alături de ea.

De altfel, asasinul folosea și mijloace chimice. Încă de la vîrsta de 17 ani, Judy este pusă de patroni să se drogheze cu tot soiul de medicamente pentru slăbit. În unele filme, ca *Summer Stocks*, spectatorul o poate vedea în unele scene grasă, în altele slabă,

Alături de Mickey Rooney în „Babes on Broadway” (1941)

apoi iar plinuță, apoi iar firavă, după medicamentele prescrise de conducere. Acest tratament barbar îi detraca sănătatea. Pentru a face față stilului ultra dinamic al filmelor unde juca, dansa, cânta într-un ritm infernal (această cheltuire fiziologică artificială simbolizând sănătatea) — pentru a pridiidi acestor obligații impuse de patroni, ea recurge la droguri personale care o duc, regulat, pe pragul sinuciderii.

La fel de asasini fuseseră și cei doi mari dascăli ai ei, Busby Berkeley și Vincente Minnelli, cei doi ași ai comediei comercial muzicale. Amândoi vedeau bine că Judy este, în primul rînd, o mare actriță de dramă. Dar eforturile lor de a o ajuta pe această cale se opreau la jumătatea drumului. Minnelli merge pînă acolo încît o pune să joace într-un film unde ea nu cîntă de loc (*The Clock*). Dar bunele lui intenții nu se mai repetă. Într-un tîrziu, Krammer îi dă un rol tragic în *Procesul de la Nürnberg* (unde câpătă încă un Oskar), apoi într-o dramă alături de marele Burt Lancaster. Iar Cukor, conform unei vechi tradiții hollywoodiene de a face filme din biografia nefericită a unui actor distrus de vicii (ca de exemplu

alcoolicul Errol Flynn interpretînd decadența morală a alcoolicului John Barrymore), îi va da lui Judy rolul din *S-a născut o stea*, unde eroul, alcoolic, se sinucide. Ba chiar, prea comercialii patroni hollywoodieni voiau să-i încredințeze și rolul principal din *Ualea păpușilor*.

Împotriva cabalei generale, prin care această mare artistă de teatru era osîndită la comedia muzicală de cea mai ieftină speță — Judy luptă folosind chiar armele adversarului și inventează o nouă categorie teatrală, piesa unde personajele sînt stări sufletești, sentimente nude, exprimate direct prin felul actoricesc de a cînta cîntece pure, cîntece fără evenimente de comedie muzicală.

Succesul acestor concerte teatrale se poate măsura cu cei 20.000 de străini veniți la funeraliile ei și cu sentimentalele cuvinte ale d-lui Harding Isaacson, patronul marelui întreprinderi de pompe funebre sic, care spunea (reprodus de France-Soir): „De la funeraliile lui Rudolf Valentino încoace, firma noastră nu a mai cunoscut un asemenea succes”.